

Prevenција: Iskra Plus

Provoditelj: Mentor

Godina provedbe: 2016

Kratki opis programa

Prevenција zanemarivanja i tjelesnog kažnjavanja djece u partnerstvu s ustanovom socijalne skrbi, usmjerena na roditelje u riziku, stručnu i širu javnost, kroz aktivnosti informiranja, senzibiliziranja, edukacije, grupne podrške i savjetovanja.

Sažetak programa

Projekt „Iskra plus“, svojim sadržajem i aktivnostima predstavlja jedinstvenu uslugu u zajednici, uključujući i roditelje kojima je potrebna pomoć i podrška u obnašanju roditeljske uloge kako bi usavršili roditeljske kompetencije i modificirali roditeljski pristup u svrhu uspostavljanja kvalitetnijeg odnosa s djetetom.

Projekt je baziran na metodama kratke intervencije po modelu edukacija - grupna podrška – savjetovanje, uz kontinuirano vođenje trenerskog para koji prati proces u razdoblju od tri mjeseca.

Među roditeljima korisnicima projektnih aktivnosti ima i nezanemariv broj roditelja djece i mladih koji su skloni rizicima ponašanjima, a posebice konzumaciji legalnih i ilegalnih sredstava ovisnosti.

Naša nastojanja u vidu prevencije ovisnosti kroz ovaj projekt otužuju se u izgradnji kapaciteta roditelja za uspostavljanje kvalitetnih obiteljskih odnosa i obiteljskog okruženja koje će služiti kao zaštitni čimbenik u razvoju njihove djece.

1. Županije provedbe

Splitsko-dalmatinska

2. Datum početka i završetka programa

Datum početka: 1.11.2016.

Datum završetka: 31.10.2017.

3. Ostvaruje li program formalno partnerstvo u zajednici

da

4. Ako da, s kim (suradnik u provedbi)

Centar za socijalnu skrb Split

5. Dosadašnja iskustva udruge/institucije u provođenju istog ili sličnih programa

Mjesto provedbe programa: Split, Solin, Kaštela

Godina u kojoj se program provodio: 2016-2017

Broj obuhvaćenih korisnika: 30

6. Je li program originalno autorsko djelo nositelja ili je preuzet za korištenje uz dozvole autora

Izvor programa: Originalni program

Originalni naziv programa na jeziku s kojeg je preuzet:

7. Razina preventivnih intervencija

Selektivna

8. Okruženje na koje je program primarno usmjeren

Obitelj

9. Rizici i zaštitni imbenici na koje program cilja

Rizici i imbenici: Rizici i imbenici na koje je smanjenje cilja ovaj program su neadekvatni obiteljski odnosi, obiteljski sukobi, nekvalitetna komunikacija, zanemarivanje i zlostavljanje djece.

Zaštitni imbenici: Zaštitni imbenici na koje ciljamo jest izgradnja kvalitetnijih obiteljskih odnosa kroz jačanje kompetencija roditelja - poduzimanje uloge roditelja, komunikaciji, rješavanju sukoba te o samosvijesti, samopouzdanju i samopoštovanju djeteta.

10. Procjena potreba

Na temelju provedbe: Praćenjem podataka koji prate nasilna ponašanja u obitelji na području Splitsko-dalmatinske županije, utvrdili smo da gotovo četvrtinu oštećenih maloljetne osobe.

Prema strukturi kaznenih djela među oštećenim maloljetnicima najčešće je riječ o zapuštanju i zlostavljanju djece, nasilju u obitelji, povredi dužnosti uzdržavanja (podaci PU Splitsko-dalmatinske). Početnici ovih kaznenih djela na štetu maloljetnika su najčešće roditelji, u pravilu oboje. Analizom početnika utvrđeno je da se u 60% slučajeva radi o prisutnosti ovisnosti o alkoholu ili zlouporabi alkohola, konzumaciji droga kod početnika k.d. na štetu maloljetnika, odnosno o obiteljima sa značajnim rizicima i imbenicima za pojavu poremećaja u ponašanju kod ovih oštećenih maloljetnika. Mentorov stručni tim u svakodnevnoj praksi ima bogato iskustvo rada s roditeljima ovisnicima o opijatima, alkoholu ili kocki koji sustavno zanemaruju roditeljske dužnosti i koje je u postupku liječenja i rehabilitacije potrebno osvještavati i poduzimati pravima i potrebama djece i odgovornostima roditelja.

Iskustva iz prakse djelatnika CZSS-a ukazuju na najveći „ulaz“ korisnika putem policijskih postupanja po prijavi obiteljskog nasilja, zatim prijave o zlostavljanju upućuju odgojno-obrazovne ustanove, zdravstvene ustanove ili same žrtve obiteljskog nasilja. Prijave o zanemarivanju djece u praksi su rijetke što možemo protumačiti činjenicom da je i stručna i šira javnost senzibilizirana za prepoznavanje i preuzimanje odgovornosti u sprečavanju fizičkog nasilja, dok je zanemarivanje kao oblik zlostavljanja socijalno neupadljivije i nevidljivije što ukazuje na potrebu senzibiliziranja i informiranja o propustima u odgoju koje kvalificiramo kao zanemarivanje. „Prošlo je više od trideset godina kako je Kempel prvi put opisao istu stvarno dijete, a da danas još uvijek ni zaštita ni prepoznavanje nisu na zadovoljavajućoj razini, posebice kad se to odnosi na zanemarivanje.“ (D. Kocijan-Hercigonja, Zlostavljanje i zanemarivanje djece, Zagreb 2003.) Postupanja splitskog CZSS-a prema žrtvama nasilja u obitelji u najvećem broju slučajeva su savjetovanja koje provode timovi CZSS, a zatim slijede upućivanja u savjetovališta izvan CZSS-a. Na području Splita djeluje nekoliko institucionalnih i izvaninstitucionalnih savjetovališta kojima stručni timovi Centra upućuju korisnike radi stručne, savjetodavne potpore u cilju promjene ponašanja, prihvatanja odgovornosti i adekvatnijeg funkcioniranja u roditeljskoj ulozi. Savjetodavni rad je individualni ili partnerski, a proces savjetovanja odvojen od postupanja Centra za socijalnu skrb i u najvećem broju slučajeva, bez povratne informacije stručnim timovima centra o redovitosti dolazaka i napretku u procesu savjetovanja.

Projekt „Iskra plus“ provodi se već drugu godinu u partnerstvu sa splitskim Centrom za socijalnu skrb, a svojim sadržajem i aktivnostima još uvijek predstavlja jedinstvenu uslugu u zajednici, uključujući i roditelje kojima je potrebna pomoć i podrška u obnašanju roditeljske uloge kako bi usavršili roditeljske kompetencije i modificirali roditeljski pristup u svrhu uspostavljanja kvalitetnijeg odnosa s djetetom. Uvažavajući karakteristike korisničke populacije, ciljeve i željene rezultate projekta, stručni tim udruge Mentor, u partnerstvu s CZSS Split, koristi metode kratke intervencije po modelu edukacija - grupna podrška – savjetovanje, uz kontinuirano vođenje trenerskog para koji prati proces u razdoblju od četiri mjeseca. Treneri su članovi multidisciplinarnog stručnog tima udruge Mentor, dodatno educirani u psihoterapijskim školama (gestalt i realitetna psihoterapija), s višegodišnjim iskustvom u vođenju radionica različitih tematika te grupa podrške za ovisnike o alkoholu, kocki i maloljetne delinkvente. Edukacija i grupna podrška roditeljima koji propuštaju skrbiti o djeci i na taj način ih zanemaruju ili roditeljima koji tjelesno kažnjavaju usmjereno djeluju na obitelji u riziku, zadovoljavaju i njihove potrebe u skladu sa najboljim modelima prakse, što u konačnici

predstavlja svojevrsnu nadogradnju mjerama koje poduzima Centar.

„Iskra plus“ inovativan je projekt na području nadležnosti Centra za socijalnu skrb Split, koje uključuje i područje gradova Solin i Kaštela (Podružnice CZSS-a Split). Na samom početku provedbe prepoznat je od strane stručne javnosti i kao značajan iskorak u prevenciji rizika i delinkventnih ponašanja mladih jer otvara mogućnost uključivanja roditelja što do sada u Splitu u ovom obliku nije bilo moguće. Viša stručna savjetnica Općinskog državnog odvjetništva u Splitu, defektolog Luana Jakas koja radi s maloljetnim počiniteljima kaznenih djela i njihovim obiteljima, pozdravila je ovakvu praksu slikovitim riječima „svjetlo na kraju tunela“ jer godinama nije postojala mogućnost uključivanja roditelja u ovakav oblik edukacije i podrške.

U protekle dvije godine, u provedbu ovoga projekta, uključili su se roditelji koji su donijeli sa sobom različite životne priče i iskustva. Neki od njih su zbog dugotrajnog izostanka primjerene podrške dugi niz godina u sustavu socijalne skrbi. Nedostatak sveobuhvatne podrške koja će usmjeravati roditelje, poticati ih na razmišljanje, osnažiti ih u nastojanjima da poboljšaju svoje ponašanje pasivizira i povećava mogućnost za njihovom psihosocijalnom stagnacijom. Posljedno, djeci roditelja koji nisu razvili vještine kvalitetnog roditeljstva, zbog razvoja obiteljske problemske situacije, također prijeti dugoročni ostanak u sustavu socijalne skrbi. Socijalni radnici Centra za socijalnu skrb ističu kako je evidentiran veliki broj obiteljskih slučajeva, odnosno korisnika koji su duži niz godina u sustavu gdje se otkriva kontinuirano razvijanje problemske situacije, dok je napredak jedva vidljiv. Ovim projektom, nastojimo utjecati na roditelje upravo kako bi se transgeneracijski prijenosi obiteljskih disfunkcionalnih ponašanja osvijestili i prekinuli.

Stručni tim kojeg čine osobe s dugogodišnjim profesionalnim iskustvom savjetodavnog, grupnog i radioničkog rada, s roditeljima su uspostavili suradnan odnos temeljen na povjerenju među članovima grupe, što je utjecalo na visoko izraženu motiviranost iskazanu usmenom i pismenom procesnom evaluacijom sudionika. Roditelji su, u više susreta naglašavali važnost održavanja ovakvih i sličnih radionica na kojima bi željeli prisustvovati i u budućnosti. Činjenica da smo uspjeli motivirati roditelje u riziku koje karakterizira brzo odustajanje i otpori u suočavanju s vlastitim deficitom, a koji su kontinuirano dolazili na zakazane susrete, otvoreno dijelili svoja iskustva, poteškoće, nedoumice, sudjelovali u grupnoj podršci, daje nam dodatni poticaj za provedbom i daljnim razvijanjem ovoga projekta i u budućnosti.

Očekivani rezultati: Kada je riječ o dugoročnim promjenama koje će nastati provedbom projekta, navodimo povećanje kompetencija grupe od 30 roditelja u riziku uz efikasniju obiteljsku interakciju i efikasnije preuzimanje roditeljskih uloga, te smanjenje pojavnosti zanemarivanja i tjelesnog kažnjavanja djece. Također, projektom ćemo povećati kvalitetu i kvantitetu preventivnog rada na području suzbijanja obiteljskog nasilja nad djecom i mladima, povećati suradnju civilnog sektora i institucije u socijalnoj skrbi, lokalne samouprave i građana, te senzibilizirati javnost na problemu i posljedicama nasilja nad djecom i mladima i potrebu preuzimanja odgovornosti za isti.

11. Trajanje programa

Trajanje jednog ciklusa programa u tjednima: 52

12. Ciljevi programa

Opis: Opći cilj projekta „Iskra Plus“ je smanjenje svih pojava oblika nasilja nad djecom i mladima na području grada Splita, Solina i Kaštela u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Specifični: Specifični cilj projekta je smanjenje pojavnosti zanemarivanja i tjelesnog kažnjavanja djece i mladih kroz:

- razvoj i jačanje partnerstva udruge i institucije socijalne skrbi u svrhu pružanja usluge razvijanja roditeljskih kompetencija populaciji roditelja u riziku
- povećanje razine znanja i vještina roditelja, potrebnih za kvalitetniju obiteljsku interakciju i efikasnije preuzimanje roditeljskih uloga
- skretanje pozornosti šire javnosti na problem zanemarivanja i tjelesnog kažnjavanja djece i važnost preuzimanja odgovornosti u suzbijanju svih pojava oblika nasilja nad djecom.

13. Ciljana skupina

Obitelj / roditelji

14. Korisnici programa

Opis korisnika: S obzirom da su projektne aktivnosti usmjerene na roditelje u riziku, direktni korisnici projektne aktivnosti su roditelji. Centar za socijalnu Srb Split uputiti je 30 roditelja u riziku kojima su izrečene mjere upozorenja ili nadzora ili postoje indicije za mjerom, te koji će temeljem procjene stručnih timovima Centra biti uključeni u edukativne radionice, booster grupnu podršku i obiteljsko savjetovanje. Očekivana dobna struktura je od 30 – 50 godina, ravnomjerna zastupljenost po spolu.

Neizravni korisnici su djeca obitelji u riziku, koji su roditelji obuhvaćeni projektom aktivnostima. Djeca će biti obuhvaćena ovim projektom imajući na umu niz očekivanih rezultata projektne aktivnosti koji utječu na poštivanje njihovih prava, sprečavanje daljnjeg nasilja i/ili zanemarivanja, kroz jačanje roditeljskih kapaciteta i zaštitne uloge obitelji. Očekivani broj je od 80 do 100 krajnjih korisnika.

Broj korisnika na godišnjoj bazi: 30

15. Metode korištene u programu

Savjetovanje, Radionica

16. Program je evaluiran

da

17. Vrsta provedene evaluacije

Da - Evaluacija procesa i uinka

18. Metoda evaluacije

Postignute rezultate projektne aktivnosti, mjerimo unutarnjim monitoringom, procesnom evaluacijom i evaluacijom uinka u odnosu na zadane rezultate (ostvareno vs. planirano) i dinamički plan provedbe aktivnosti, te na taj način mjerimo uspješnost provedbe. Rezultati evaluacije će se koristiti kako bi se pridonijelo kvaliteti provedbe.

19. Evaluatori

Unutarnji

20. Najvažniji rezultati evaluacije

Budući da se projekt još uvijek provodi, po isteku njegove provedbe voditeljica projekta će na temelju prikupljenih podataka provesti unutarnju evaluaciju aktivnosti te izraditi finalni izvještaj u skladu sa zahtjevima donatora kako bi utjecaj projekta na ispunjavanje ciljeva najtječaj bio vidljiv i dokumentiran. Za unutarnje praćenje i vrednovanje odgovorna je voditeljica projekta, mag. sociologije, koja će instrumente za praćenje i vrednovanje izraditi i prikupljati u suradnji s cjelokupnim timom izvoditelja projekta.

Ovo je treća godina provedbe projekta, a rezultati evaluacija prvih dvaju projekata pokazali su zadovoljstvo roditelja sudjelovanjem u radionicama, dugoročne pozitivne promjene u njihovom obiteljskom okruženju, u odnosu s djecom ali i međupartnerskim odnosima. Pozitivne povratne informacije od roditelja, ali i od partnera na projektu, potiču nas da nastavimo s provođenjem ovog projekta, uključujući i što veći broj sudionika kojima je ovakva vrsta podrške potrebna.

21. Program je promoviran u okviru medijske kampanje na nacionalnoj i/ili lokalnoj razini

Promoviran: ne

Sadržaj i tijek kampanje:

22. Ukupni proračun programa za jednu godinu provedenja (HRK)

142560

23. Izvori financiranja

Vlastita sredstva (HRK): 47560

Gradsko financiranje (HRK):

Županijsko financiranje (HRK):

Nacionalno financiranje (HRK): 95000

Drugi izvori (HRK):